

Н. М. Сембай

Публічна політика підготовки кадрів для харчової промисловості

У статті на основі аналізу та систематизації наукових джерел щодо визначення сутності публічної політики з підготовки кадрів для харчової промисловості запропоноване власне бачення такої політики. Її трактуємо як сукупність заходів, що вживає держава для забезпечення потреб галузі у висококваліфікованих спеціалістах з відповідною освітою та професійною підготовкою. Охарактеризовано основні заходи з боку держави, які спрямовані на формування національної системи кваліфікації, яка визначає вимоги до кваліфікації працівників у харчовій промисловості. Проаналізовано досвід і визначено основні особливості світових організацій, що займаються підготовкою кадрів для харчової промисловості. Обґрунтовано основні завдання Міністерства освіти і науки України щодо забезпечення реалізації державної політики в галузі освіти, зокрема політики щодо підготовки кадрів для харчової промисловості. Здійснено аналіз нормативної бази, яка регулює питання підготовки кадрів для харчової промисловості в Україні.

Ключові слова: харчова промисловість, публічна політика, підготовка кадрів, державне регулювання, освіта.

Постановка проблеми. Сьогодні після важкої адаптації країни від впливу пандемії COVID-2019 обґрунтування застосування принципів публічної політики підготовки кадрів для харчової промисловості є надзвичайно важливим. Адже суть цієї політики полягає у створенні сприятливих умов для професійної підготовки та підвищення кваліфікації фахівців, які працюють у галузі харчової промисловості, а також у забезпеченні високого рівня якості освіти в цій сфері.

Основні завдання такої політики полягають у створенні та розвитку системи професійної освіти та підготовки кадрів, вдосконаленні стандартів і програм навчання, підтримці наукових досліджень та інновацій у галузі харчової промисловості, підвищенні доступності та якості освіти, забезпеченні відповідності вимогам ринку праці. Крім того, публічна політика в галузі підготовки кадрів для харчової промисловості передбачає взаємодію між державними органами та роботодавцями для виявлення потреб у кадрах та розроблення на цій основі програм підготовки, а також впровадження механізмів контролю якості навчання та підвищення кваліфікації фахівців.

Аналіз останніх досліджень. Питання підготовки кадрів для харчової промисловості в сучасній літературі дослідила низка вітчизняних учених: О. Ю. Фіненко [1], В. О. Москаленко [2], М. М. Біль [3], П. М. Купчак [4], І. В. Іртищева [5], Н. В. Валінкевич [6], Н. М. Попадинець [7; 8] та ін. Варто зазначити, що в умовах сучасних змін в освітній сфері важливого значення набуває нормативно-правова база, що і підтверджує актуальність дослідження.

Метою статті є дослідження нормативно-правового забезпечення публічної політики з підготовки кадрів для харчової промисловості.

Основні результати дослідження. Тому, важливість публічної політики в підготовці кадрів для харчової промисловості полягає у забезпеченні сталого розвитку сектору та збалансованого розвитку галузі загалом.

По-перше, публічна політика в цій сфері може стимулювати розвиток інноваційних технологій і методів виробництва, що дозволить збільшити продуктивність та ефективність виробництва, зменшити витрати та підвищити якість продукції.

© Н. М. Сембай, 2022.

По-друге, публічна політика може сприяти розвитку освіти та науки в галузі харчової промисловості, забезпечуючи належний рівень знань і кваліфікації кадрів, які є основним фактором розвитку сектору.

По-третє, публічна політика може сприяти підвищенню рівня зайнятості в галузі, забезпечуючи потрібну кількість кваліфікованих робітників і фахівців.

Таким чином, публічна політика в підготовці кадрів для харчової промисловості є важливим інструментом для забезпечення сталого розвитку та конкурентоспроможності галузі.

Публічна політика має важливе значення для підготовки кадрів для харчової промисловості, оскільки вона сприяє розвитку кваліфікованих робітників і фахівців, забезпечує збалансований розвиток цієї галузі, сприяє зміцненню економічного потенціалу країни та збільшенню експортного потенціалу харчової промисловості.

Важливою умовою такої політики є врахування в собі заходів з підтримки вищої освіти та досліджень у галузі харчової промисловості, підтримки програм навчання та практичної підготовки студентів і молодих спеціалістів, а також створення умов для розвитку підприємницької діяльності в цій галузі.

Крім того, публічна політика включає в себе заходи з регулювання ринку праці, що сприяє забезпеченню адекватної оплати праці та захисту прав працівників у харчовій промисловості, а також створення безпечних і якісних продуктів харчування для споживачів.

Отже, публічна політика відіграє важливу роль у підготовці кадрів для харчової промисловості, забезпечуючи необхідні умови для розвитку галузі та підтримки кваліфікованих робітників і фахівців.

Однією з основних причин важливості публічної політики в цій сфері є забезпечення належного рівня знань і навичок серед працівників галузі. Розвиток технологій і новітніх методів виробництва ставлять нові вимоги до кваліфікації працівників. Відповідно, публічна політика може забезпечити підготовку фахівців, які володіють необхідними знаннями та вміннями.

Варто зазначити, що використання постулатів публічної політики в галузі харчової промисловості сприятиме розвитку інновацій і підвищенню конкурентоспроможності підприємств. Цього можна досягнути шляхом використання наукових розробок, створення сприятливих умов для інвестицій та підтримку розвитку підприємництва.

Крім того, сьогодні публічна політика спрямована на забезпечення якості продукції та безпеки їжі. Це досягається через регулювання виробництва та контроль за якістю продуктів харчування. У цьому контексті, публічна політика сприяє впровадженню стандартів безпеки харчових продуктів і захисту прав споживачів.

Адже для досягнення успіху в харчовій промисловості необхідно, щоб кадри відповідали вимогам ринку та могли забезпечувати якісну та ефективну роботу. А тому публічна політика допомагає у забезпеченні належної підготовки кадрів шляхом визначення критеріїв якості освіти та професійної підготовки.

Ще одним важливим інструментом публічної політики є створення умов для підвищення мотивації та зацікавленості молоді вивчати та працювати у галузі харчової промисловості, наприклад через забезпечення високої якості освіти та стажувань у провідних закладах харчування країни чи за кордоном, надання фінансової підтримки студентам і молодим фахівцям, сприяння інноваційним проектам та стартапам.

Крім того, публічна політика спрямована на створення програм підвищення кваліфікації та навчання для працівників харчової промисловості, що дозволяє їм зберігати та розвивати свої навички та знання відповідно до сучасних вимог ринку. Узагалі публічна політика має на меті забезпечити зростання інноваційної та конкурентоспроможної харчової промисловості через підготовку та розвиток

висококваліфікованих кадрів, які зможуть впроваджувати новітні технології та інноваційні рішення.

Таким чином, публічна політика підготовки кадрів для харчової промисловості – це сукупність заходів, що вживаються державою для забезпечення потреб галузі у висококваліфікованих спеціалістах з відповідною освітою та професійною підготовкою.

Однією з основних складових публічної політики підготовки кадрів є формування національної системи кваліфікацій, яка визначає вимоги до кваліфікації працівників у харчовій промисловості. Для досягнення цієї мети держава може вживати такі заходи [1]:

1. Розроблення державних програм підготовки кадрів у галузі харчової промисловості, які визначають необхідний обсяг фахівців, їхню професійну підготовку та рівень кваліфікації.

2. Створення сприятливих умов для розвитку системи підвищення кваліфікації та перепідготовки фахівців, які працюють у галузі харчової промисловості.

3. Підтримка державними коштами науково-дослідних проектів і програм, спрямованих на вдосконалення технологій виробництва та якості харчових продуктів.

4. Забезпечення доступності освіти у галузі харчової промисловості на різних рівнях – від підготовки фахівців середньої ланки до вищої освіти.

5. Підтримка розвитку національних і регіональних центрів підготовки кадрів, які забезпечують високоякісну професійну підготовку у галузі харчової промисловості.

Підтримка розвитку національних і регіональних центрів підготовки кадрів у галузі харчової промисловості є важливою складовою публічної політики. Цей механізм передбачає створення центрів, які забезпечують високоякісну професійну підготовку спеціалістів для харчової промисловості, зокрема за допомогою підготовки кадрів відповідно до вимог міжнародних стандартів.

Ці центри можуть розташовуватися як у великих містах, так і у менших регіонах, де розвинена харчова промисловість. Вони мають бути оснащені необхідними технічними засобами та матеріально-технічною базою для проведення практичних занять і виробничої практики.

Серед основних завдань таких центрів є:

- підготовка кваліфікованих спеціалістів для різних сегментів харчової промисловості;
- проведення додаткової підготовки та підвищення кваліфікації фахівців з харчової промисловості;
- розвиток науково-дослідницької діяльності у галузі харчової промисловості;
- забезпечення взаємодії між освітніми закладами та підприємствами харчової промисловості.

Такий підхід до підготовки кадрів у галузі харчової промисловості дозволяє забезпечити високу якість професійної підготовки та збільшити кількість кваліфікованих спеціалістів на ринку праці. Це позитивно впливає на розвиток галузі та забезпечить її конкурентоспроможність на ринку. Крім того, підтримка розвитку національних і регіональних центрів з підготовки кадрів сприяє розвитку національної економіки та зменшенню залежності від імпорту в галузі харчової промисловості.

Доцільність такої підтримки відображена в низці статистичних даних, які свідчать про необхідність збільшення кількості кваліфікованих спеціалістів у галузі харчової промисловості. Наприклад, згідно з даними Міністерства освіти і науки України, кількість студентів на 2020 р., які навчаються у галузі «Харчові технології», знизилась з 2008 р. на 35% [9]. Також статистика свідчить про те, що на ринку праці недостатньо кваліфікованих фахівців у галузі харчової промисловості.

Отже, підтримка розвитку національних і регіональних центрів підготовки кадрів є необхідною для забезпечення стабільного розвитку галузі харчової промисловості, підвищення конкурентоспроможності країни та зменшення залежності від імпорту.

Забезпечення якісної професійної підготовки кадрів у галузі харчової промисловості є основним фактором для розвитку галузі, яка є важливою складовою економіки не тільки окремих підприємств, але в багатьох випадках і міст чи країни загалом. Розвиток національних і регіональних центрів підготовки кадрів забезпечує можливість підвищення рівня професійної підготовки та навичок кадрів, зменшення витрат на їх навчання та забезпечення наявності достатньої кількості кваліфікованих працівників на ринку праці. Це, своєю чергою, позитивно впливає на розвиток галузі та забезпечує її конкурентоспроможність на міжнародному ринку.

Для ефективної роботи цих центрів необхідна співпраця з міністерствами та іншими державними установами, які відповідно з їх повноваженнями можуть забезпечити фінансування, регулювання та координацію роботи цих центрів. Наприклад, Міністерство освіти та науки може забезпечувати фінансову підтримку для створення та розвитку центрів, Міністерство аграрної політики та продовольства може забезпечити регулювання діяльності центрів у галузі харчової промисловості, а Міністерство економіки може здійснювати координацію роботи цих центрів з розвитку галузі та залучення інвестицій.

Тому інституційне забезпечення публічної політики підготовки кадрів для харчової промисловості передбачає створення необхідної правової бази, інституційної структури та механізмів, які забезпечать ефективне проведення заходів з підготовки кваліфікованих кадрів.

Як уже зазначалося, одним з основних інститутів є Міністерство освіти і науки, яке відповідає за розроблення та реалізацію національної стратегії у галузі освіти та науки, включаючи підготовку кадрів у галузі харчової промисловості. Крім того, відповідальність за підготовку кадрів у цій галузі також лежить на міністерствах сільського господарства, промисловості та торгівлі, а також відповідних державних агентствах.

Для ефективного забезпечення підготовки кадрів необхідно розвивати співпрацю між державними і приватними установами, які займаються підготовкою кадрів, а також з представниками галузі харчової промисловості. Відповідно до низки практик для цього необхідно створювати спеціальні ради або комітети, які координуватимуть роботу з підготовки кадрів та забезпечення їх відповідності вимогам галузі.

Таким чином, важливою є співпраця центрів з приватним сектором і громадськими організаціями, які можуть забезпечити фінансову та технічну підтримку, а також розроблення практичних завдань і вирішення актуальних проблем у галузі харчової промисловості. Така співпраця може забезпечити реалізацію практичної складової навчальних програм і допомогти студентам і випускникам центрів у пошуку роботи та розвитку кар'єри в цій галузі.

Отже, інституційне забезпечення публічної політики з підготовки кадрів для харчової промисловості передбачає співпрацю між державними установами, приватним сектором і громадськими організаціями задля забезпечення якісної підготовки кадрів та розвитку галузі.

Так, саме співпраця між різними суб'єктами може забезпечити ефективність та успішність реалізації публічної політики. Державні установи можуть забезпечити фінансову підтримку та регулювання у сфері освіти, приватний сектор – забезпечити можливість стажування та практичної підготовки студентів, а громадські організації – сприяти розвитку мережі професійних контактів і підтримці студентів у процесі навчання.

Регулювання політики підготовки кадрів для харчової промисловості зазвичай здійснюється на рівні держави та організацій, які займаються розвитком галузі.

Варто зазначити, що у більшості країн держава ухвалює законодавчі та нормативні акти, які встановлюють вимоги до якості підготовки кадрів у галузі харчової промисловості, а також визначають стандарти та кваліфікації, які необхідні для роботи в цій галузі.

Крім того, у деяких країнах існують спеціальні організації, які займаються акредитацією і регулюванням освітніх програм і курсів з підготовки кадрів для харчової промисловості. Такі організації можуть здійснювати нагляд за якістю підготовки та забезпечувати відповідність освітніх програм стандартам, які визначені державою.

Повертаючись до світової практики, можна стверджувати, що вона підтримує існування спеціальних організацій, які займаються акредитацією та регулюванням освітніх програм і курсів з підготовки кадрів для харчової промисловості.

Основні організації, що займаються підготовкою кадрів для харчової промисловості, розташовані у Європі, Америці та Азії. Ось кілька прикладів.

Однією з таких організацій є Інститут харчових технологій (Institute of Food Technologists – IFT) – це професійна організація, що займається розробленням і підтримкою харчових технологій у США та по всьому світу, а також базується у США та спрямована на акредитацію програм підготовки кадрів для харчової промисловості [10].

IFT акредитує програми підготовки кадрів на основі вимог до знань і навичок, які необхідні для ефективної роботи в галузі харчової промисловості. Для отримання акредитації програма має задовольняти вимогам, які визначені в спеціальних стандартах, які розробляються Інститутом.

Японський інститут харчових наук і технологій (National Institute of Food Science and Technology – NIFST) – це національний науково-дослідний інститут, який займається дослідженнями в галузі харчових наук і технологій у Японії. NIFST забезпечує підготовку кадрів і проводить наукові дослідження, щоб підтримувати розвиток харчової промисловості [11].

Китайський науково-дослідний інститут харчової технології (Chinese Academy of Food Science and Technology – CAFST) – це національний науково-дослідний інститут, який займається науковими дослідженнями та розвитком харчових технологій у Китаї [12]. CAFST працює над Науково-технічним розвитком у галузі харчової безпеки та якості продуктів харчування в африканських країнах. У межах цієї діяльності CAFST здійснює науково-дослідну роботу, проводить тренінги та семінари для фахівців галузі харчової промисловості, а також сприяє обміну досвідом та інформацією між учасниками ринку. Крім того, CAFST підтримує створення національних і регіональних центрів підготовки кадрів для галузі харчової промисловості, що дозволяє забезпечити високу якість професійної підготовки та підвищити кількість кваліфікованих спеціалістів на ринку праці в Африці.

У Європейському Союзі існує кілька органів, які займаються акредитацією і регулюванням освітніх програм з підготовки кадрів для харчової промисловості. Серед них:

1. European Food Safety Authority (EFSA) – це орган ЄС, який забезпечує наукову підтримку та поради з питань безпеки харчових продуктів та харчових ланцюгів [13]. EFSA акредитує програми з підготовки кадрів для галузі безпеки харчових продуктів.

2. European Federation of Food Science and Technology (EFFoST) – це європейська організація, що об'єднує науковців, інженерів, технологів та інших професіоналів у галузі харчової науки та технологій [14]. EFFoST акредитує програми з підготовки кадрів для галузі харчових наук. Європейський інститут з харчових технологій – це міжнародна наукова організація, яка займається

підтримкою розвитку харчової промисловості шляхом наукових досліджень і забезпеченням високоякісної підготовки кадрів.

3. European Institute of Innovation and Technology (EIT) – це європейська ініціатива, яка підтримує інновації та розвиток у галузі технологій та підприємництва [15]. EIT акредитує програми з підготовки кадрів для галузі харчових технологій.

4. European Association for Food Science and Technology (EAFST) – це європейська організація, що об'єднує науковців, дослідників та інших професіоналів у галузі харчової науки та технологій [16]. EAFST акредитує програми з підготовки кадрів для галузі харчових наук і технологій.

5. European Network of Food Science and Technology (ENFST) – це європейська мережа організацій, які займаються розвитком і підтримкою харчової науки та технології в Європі [17]. Однією з основних метою ENFST є підтримка високої якості освіти в галузі харчової промисловості, для чого вони співпрацюють з акредитаційними організаціями.

ENFST не є безпосередньою акредитаційною організацією, але вона підтримує та сприяє акредитації програм підготовки кадрів у галузі харчової науки та технології в Європі через свою мережу національних організацій. Вони також підтримують взаємодію між університетами, науково-дослідними інститутами та промисловими партнерами з метою забезпечення актуальності та високої якості програм підготовки кадрів.

Крім того, у багатьох країнах існують національні організації, які займаються регулюванням та акредитацією програм підготовки кадрів для харчової промисловості. Наприклад, в Україні такою організацією є Міністерство освіти і науки України, яке забезпечує реалізацію державної політики в галузі освіти та науки і здійснює контроль за якістю освітніх програм і курсів.

Одним з основних завдань Міністерства освіти і науки України є забезпечення реалізації державної політики в галузі освіти, зокрема політики щодо підготовки кадрів для харчової промисловості. До основних завдань МОН України у цій галузі можна віднести:

1. Розроблення та впровадження державних стандартів вищої та середньої освіти в галузі харчових технологій та інших споріднених напрямів.

2. Забезпечення належного рівня якості підготовки кадрів для харчової промисловості шляхом забезпечення необхідних умов для проведення практичних занять, лабораторних робіт, наукових досліджень, а також забезпечення відповідної матеріально-технічної бази для навчальних закладів.

3. Підтримка наукових досліджень у галузі харчових технологій і підготовка науково-педагогічних кадрів для розвитку галузі.

4. Розвиток інноваційних форм навчання, зокрема використання дистанційних технологій, віртуальних платформ та інших сучасних методів навчання.

5. Сприяння співпраці між навчальними закладами та підприємствами харчової промисловості для підвищення якості підготовки кадрів і впровадження інноваційних технологій у виробництво.

6. Розвиток інтернаціональної співпраці в галузі освіти та підготовки кадрів для харчової промисловості.

7. Розроблення і впровадження навчальних програм для підготовки кваліфікованих фахівців для харчової промисловості.

8. Підтримка міжнародного співробітництва у галузі освіти та науки для впровадження передових технологій і методик у підготовці кадрів для харчової промисловості.

Грунтовніше дослідивши інституційну складову публічного управління щодо підготовки кадрів з харчової промисловості, варто зазначити, що Україна має розвинуту систему нормативно-правових актів і документів, які регулюють це питання, основними з них є:

1. Державний стандарт вищої освіти – це документ, що встановлює вимоги до змісту, якості та рівня освіти вищої школи, включаючи освіту у галузі харчових технологій. Він містить вимоги до змісту програм навчання, планування та оцінювання результатів навчання та інших аспектів вищої освіти.

2. Державні стандарти професійної освіти – це документи, які встановлюють вимоги до змісту, якості та рівня професійної освіти, включаючи освіту у галузі харчових технологій. Ці стандарти містять вимоги до програм навчання, включаючи кількість годин практичної роботи та тривалість навчального курсу.

3. Навчальні програми з харчових технологій – це документи, які визначають зміст і хід навчального процесу у галузі харчових технологій. Ці програми містять відомості про предмети, які потрібно вивчати, кількість годин на кожний предмет, методи навчання та оцінювання.

Таким чином, можна вважати, що методичні рекомендації з підготовки кадрів для харчової промисловості – це документи, які містять вказівки та рекомендації щодо методів навчання та організації навчального процесу в галузі харчових технологій. Вони містять відомості про використання технологій, які вже успішно застосовуються в галузі харчової промисловості. До інших документів, що регулюють питання підготовки кадрів для харчової промисловості в Україні, можна віднести:

- Рішення Міністерства освіти і науки України «Про стан практичної підготовки студентів у вищих навчальних закладах» від 05.07.2001 р. № 7/2-18 [18];
- Наказ Міністерства освіти України «Про затвердження Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» від 15.07.1996 р. № 245 [19];
- Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації» від 17.12.2018 р. № 1369 [20];
- Наказ Міністерства освіти і науки України «Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти» від 01.07.2017 р. № 600 [21].

Ці документи містять вимоги до змісту навчальних програм, вимоги до організації практичної підготовки студентів, вимоги до проведення державної атестації та інші важливі питання, що стосуються підготовки кадрів для харчової промисловості.

До інших документів, які регулюють питання підготовки кадрів для харчової промисловості в Україні, належать:

- Національна рамкова кваліфікація (НРК), яка встановлює кваліфікаційні вимоги до фахівців різних рівнів освіти із різних галузей, зокрема з харчової промисловості. НРК сприяє розвитку системи професійної освіти та забезпеченню якості підготовки кадрів.
- Нормативні акти щодо акредитації вищих навчальних закладів і спеціальностей. Ці документи встановлюють вимоги до програм, які викладаються в вищих навчальних закладах, і їх відповідність сучасним вимогам і потребам ринку праці.
- Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо підготовки фахівців з харчової промисловості. Ці документи містять вказівки щодо організації навчального процесу, використання сучасних технологій і методів навчання, а також рекомендації щодо відповідності програм підготовки кадрів потребам ринку праці.

Програми підвищення кваліфікації і перепідготовки фахівців з харчової промисловості. Ці програми розробляють різні установи, такі як науково-дослідні інститути, вищі навчальні заклади, центри підвищення кваліфікації, фахові коледжі тощо. Вони сприяють підвищенню рівня професійної майстерності фахівців, а також оновленню їх знань і навичок відповідно до вимог сучасного ринку праці та потреб споживачів. Також ці документи визначають основні

вимоги до змісту навчальних програм і планів навчання, формування та оцінки компетентностей фахівців.

Наприклад, наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 181 «Харчові технології» для (бакалаврського) рівня вищої освіти» від 18.10.2018 № 1125 було затверджено державні стандарти вищої освіти за спеціальністю «Харчові технології» [22], які визначають мінімальну кількість кредитів, необхідних для отримання відповідної освіти та вимоги до змісту навчальних програм.

Також в Україні існує програма «Харчові технології та інженерія» підготовки фахівців з харчових технологій і продуктів харчування, яка регулюється наказами Міністерства освіти і науки України та Міністерства аграрної політики та продовольства України. Вона передбачає підготовку фахівців з високим рівнем теоретичних знань і практичних навичок у сфері харчових технологій і продуктів харчування.

Програма підготовки фахівців з харчових технологій і продуктів харчування є однією з основних нормативно-правових баз для підготовки фахівців у галузі харчової промисловості в Україні. Вона включає в себе вимоги до змісту навчання, тривалості навчальних курсів, кількості годин навчання, вимог до кваліфікації викладачів та інші аспекти, що стосуються підготовки фахівців з харчових технологій і продуктів харчування.

Програма підготовки фахівців з харчових технологій і продуктів харчування забезпечує відповідний рівень професійної підготовки фахівців у галузі харчової промисловості та відповідає вимогам європейських і світових стандартів. Крім того, програма враховує сучасні тенденції та інновації в галузі харчової промисловості, що дозволяє випускати на ринок конкурентоспроможних фахівців з високою кваліфікацією.

Ця програма передбачає підготовку фахівців різних рівнів кваліфікації, зокрема бакалаврів, магістрів і докторів філософії, і визначає вимоги до змісту навчання та формування компетентностей.

Крім того, у сфері професійно-технічної освіти інформацію про вимоги до підготовки фахівців з харчової промисловості містять програми навчання та підручники з відповідних дисциплін. Наприклад, програма навчання для кваліфікації «Технік-технолог з виробництва продуктів харчування» містить вимоги до змісту навчання та компетентностей фахівців з цієї галузі.

Такі документи регулюють підготовку кадрів для харчової промисловості в Україні та визначають вимоги до освіти та кваліфікації фахівців. Вони також встановлюють стандарти та методи навчання, а також визначають обсяги знань та навичок, які потрібні для роботи у сфері харчової промисловості. Крім того, ці документи сприяють взаємодії між навчальними закладами та підприємствами харчової промисловості, що дозволяє забезпечити високий рівень підготовки фахівців, що відповідає вимогам ринку праці.

Розглянувши низку організацій, які відповідають за підготовку фахівців у харчовій промисловості, а також участь у цьому процесі механізмів вищої та передвищої освіти, варто зазначити, що, залежно від конкретної країни, статистика щодо частки вищої та передвищої освіти на підготовку кадрів для харчової промисловості може відрізнитись. Проте загалом можна сказати, що вища освіта в галузі харчової промисловості є дуже важливою, оскільки забезпечує необхідні знання та навички для вирішення складних проблем у галузі технологій, якості та безпеки продуктів харчування.

Згідно з даними ЮНЕСКО за 2019 р., серед країн Європи та Північної Америки середня частка населення з вищою освітою становила понад 30% [23]. У країнах з високим рівнем розвитку галузі харчової промисловості, таких як США, Німеччина та Франція, частка населення з вищою освітою є ще вищою.

Висновки. Таким чином, передвища освіта та навчання за її стандартами також мають важливе значення для підготовки кадрів у харчовій промисловості. Вона включає практичні курси та тренінги для робочої сили, зокрема для робітників з виробництва, персоналу з обслуговування та логістики. Додатково, програми перепідготовки та навчання можуть бути використані для підвищення кваліфікації працівників і підготовки їх до нових технологій та інновацій у галузі.

Таким чином, ми бачимо, що публічна політика в підготовці кадрів для харчової промисловості є важливим елементом розвитку цієї галузі. Основною метою публічної політики є створення системи, яка забезпечує доступність і якість освіти, а також підвищення ефективності роботи підприємств харчової промисловості.

Список використаних джерел

1. Фіненко О. Ю. Інновації в системі підготовки кадрів для харчової промисловості в Україні. *Соціально-трудові відносини: теорія та практика*. 2014. №2. С. 392-395.
2. Москаленко В. О. Інтегральний показник оцінки формування кадрового потенціалу на підприємствах харчової промисловості України. *Національний університет харчових технологій*: сайт. 2022. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10401/1/The%20overall%20indicator.pdf>.
3. Біль М. М., Попадинець Н. М. Людський розвиток і мобільність населення кризь призму національних особливостей: соціоекономічний вимір та управлінський концепт. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2020. Випуск №2(142). С. 55-61. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2020-2-8>
4. Купчак П. М. *Харчова промисловість України в умовах активізації інтеграційних та глобалізаційних процесів*: монографія. К.: Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України, 2009. 152 с.
5. Irtysheva I., Stehnei M., Popadynets N., Danylo S., Rogatina L., Bogatyrev K., Boiko Y., Hryshyna N., Ishchenko O., Voit O. Business Process Management in the Food Industry Under the Conditions of Economic Transformations. *Management Science Letters*. 2020. №10(14). Pp. 3243-3252. DOI: <https://www.doi.org/10.5267/j.msl.2020.6.014>
6. Валінкевич Н. В. Сучасні чинники адаптації підприємств харчової промисловості до умов зовнішнього середовища в контексті глобальної продовольчої проблеми. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2013. № 2. С. 12-18.
7. Попадинець Н. М. Використання стратегічного планування для забезпечення ефективної діяльності підприємств харчової промисловості. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. Вип. 2(130). С. 82-85.
8. Попадинець Н. М. Стратегічне планування економічного розвитку підприємства харчової промисловості: зарубіжний досвід. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2018. Вип. 4. С. 132-136.
9. Вища та фахова передвища освіта в Україні. *Державна служба статистики України*: сайт. 2021. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
10. *Institute of Food Technologists*: Website. 2022. URL: <https://www.ift.org/>
11. National Institute of Food Science and Technology. Overview: *University of Agriculture in Faisalabad*: Website. 2022. URL: https://uaf.edu.pk/faculties/agri_eng/insts/food_science/food_overview.html
12. *Chinese Academy of Food Science and Technology*: Website. 2022. URL: <https://cafst.mouau.edu.ng/>
13. *European Food Safety Authority*: Website. 2022. URL: <https://www.efsa.europa.eu/en>
14. *European Federation of Food Science and Technology*: Website. 2022. URL: <https://www.effost.org/default.aspx>
15. *European Institute of Innovation and Technology*: Website. 2022. URL: <https://eit.europa.eu/>
16. *European Association for Food Science and Technology*: Website. 2022. URL: <https://exalt.co.in/eafst/>
17. *European Network of Food Science and Technology*: Website. 2022. URL: <https://www.effost.org/default.aspx>
18. Про стан практичної підготовки студентів у вищих навчальних закладах. Рішення Міністерства освіти і науки України від 05.07.2001 р. № 7/2-18. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2-18290-01#Text>
19. Про затвердження Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти. Наказ Міністерства освіти України від 15.07.1996 р. № 245. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0427-96#Text>
20. Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації. Наказ Міністерства освіти і науки України від 17.12.2018 р. № 1369. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0008-19#Text>
21. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.07.2017 р. № 600. *Міністерство освіти і науки України*: сайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/1648.pdf>

22. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 181 «Харчові технології» для (бакалаврського) рівня вищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 18.10.2018 р. № 1125. *Міністерство освіти і науки України*: сайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/11/29/181-Kharch.Tekhn-bakalavr-VO-zatv.Stand.01.11.pdf>
23. *Освіта в незалежній Україні: розвиток та конкурентоспроможність*: інформаційно-аналітичний збірник. Київ, 2021. 451 с. *Міністерство освіти і науки України*: сайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2021/19.08/Inform.zbirnyk-Osv.v.nezalezhniy.Ukrayini/Inform.zbirnyk-Osv.v.nezalezhniy.Ukrayini.17.08-1.pdf>

References

1. Finenko, O. Yu. (2014). Innovatsiyi v systemi pidgotovky kadriv dlya kharchovoyi promyslovosti v Ukraini [Innovations in the system of personnel training for the food industry in Ukraine]. *Sotsial'no-trudovi vidnosyny: teoriya ta praktyka – Social and labor relations: theory and practice*, 2, 392-395. [in Ukrainian].
2. Moskalenko, V. O. (2022). Intehral'nyy pokaznyk otsinky formuvannya kadrovoho potentsialu na pidpryyemstvakh kharchovoyi promyslovosti Ukrainy [Integral indicator of assessment of the formation of personnel potential at enterprises of the food industry of Ukraine]. *National University of Food Technologies: Website*. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10401/1/The%20overall%20indicator.pdf> [in Ukrainian].
3. Bil, M. M., & Popadynets, N. M. (2020). Lyuds'kyi rozvytok i mobil'nist' naseleння kriz' pryzmu natsional'nykh osoblyvostey: sotsioekonomichnyy vymir ta upravlyns'kyi kontsept [Human development and mobility of the population through the prism of national characteristics: socio-economic dimension and management concept]. In *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy [Socio-economic problems of the modern period of Ukraine]*: Vol. 2(142) (pp. 55-61). DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2020-2-8> [in Ukrainian].
4. Kupchak, P. M. (2009). *Kharchova promyslovist' Ukrainy v umovakh aktyvizatsiyi intehratsiynykh ta hlobalizatsiynykh protsesiv [Food industry of Ukraine in the conditions of the activation of integration and globalization processes]*. Kyiv: The Council for the Study of Productive Forces of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine. [in Ukrainian].
5. Irtyshcheva, I., Stehnei, M., Popadynets, N., Danylo, S., Rogatina, L., Bogatyrev, K., Boiko, Y., Hryshyna, N., Ishchenko, O., & Voit, O. (2020). Business process management in the food industry under the conditions of economic transformations. *Management Science Letters*, 10(14), 3243-3252. DOI: <https://www.doi.org/10.5267/j.msl.2020.6.014>
6. Valinkevych, N. V. (2013). Suchasni chynnyky adaptatsiyi pidpryyemstv kharchovoyi promyslovosti do umov zovnishn'oho seredovyshcha v konteksti hlobal'noyi prodovol'choyi problemy [Modern factors of adaptation of food industry enterprises to the conditions of the external environment in the context of the global food problem]. *Visnyk Zhytomyr's'koho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu – Bulletin of the Zhytomyr State University of Technology*, 2, 12-18. [in Ukrainian].
7. Popadynets, N. M. (2018). Vykorystannya stratehichnoho planuvannya dlya zabezpechennya efektyvnoyi diyal'nosti pidpryyemstv kharchovoyi promyslovosti [The use of strategic planning to ensure the efficient operation of food industry enterprises]. In *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy [Socio-economic problems of the modern period of Ukraine]*: Vol. 2(130) (pp. 82-85). [in Ukrainian].
8. Popadynets, N. M. (2018). Stratehichne planuvannya ekonomichnoho rozvytku pidpryyemstva kharchovoyi promyslovosti: zarubizhnyy dosvid [Strategic planning of the economic development of a food industry enterprise: foreign experience]. *Visnyk Sums'koho natsional'noho ahrarnoho universytetu. Seriya: Ekonomika i menedzhment – Bulletin of Sumy National Agrarian University. Series: Economics and Management*, 4, 132-136. [in Ukrainian].
9. Vyshcha ta fakhova peredvyshcha osvita v Ukraini [Higher and professional pre-higher education in Ukraine] (2021). *State Statistics Service of Ukraine: Website*. Retrieved from <https://ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
10. *Institute of Food Technologists: Website* (2022). Retrieved from <https://www.ift.org/> [in Ukrainian].
11. National Institute of Food Science and Technology. Overview (2022): *University of Agriculture in Faisalabad: Website*. Retrieved from https://uaf.edu.pk/faculties/agri_eng/insts/food_science/food_overview.html
12. *Chinese Academy of Food Science and Technology: Website* (2022). Retrieved from <https://cafst.mouau.edu.ng/>
13. *European Food Safety Authority: Website* (2022). Retrieved from <https://www.efsa.europa.eu/en>
14. *European Federation of Food Science and Technology: Website* (2022). Retrieved from <https://www.effost.org/default.aspx>
15. *European Institute of Innovation and Technology: Website* (2022). Retrieved from <https://eit.europa.eu/>
16. *European Association for Food Science and Technology: Website* (2022). Retrieved from <https://exalt.co.in/eafst/>
17. *European Network of Food Science and Technology: Website* (2022). Retrieved from <https://www.effost.org/default.aspx>
18. Pro stan praktychnoyi pidgotovky studentiv u vyshchykh navchal'nykh zakladakh [About the state of practical training of students in higher educational institutions] (2001). Resolution of the Ministry of Education and Science of Ukraine on 2001, May 07, 7/2-18. *Legislation of Ukraine: Website*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2-18290-01#Text> [in Ukrainian].

19. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro porядok perevedennya, vidrakhuvannya ta ponovlennya studentiv vyshchykh zakladiv osvity [On the approval of the Regulation on the procedure for transfer, expulsion and renewal of students of higher education institutions] (1996). Order of the Ministry of Education of Ukraine on 1996, July 15, No. 245. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0427-96#Text> [in Ukrainian].
20. Pro zatverdzhennya Poryadku provedennya derzhavnoi pidsumkovoyi atestatsiyi [On the approval of the Procedure for conducting state final certification] (2018). Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine on 2018, Dec 17, No. 1369. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0008-19#Text> [in Ukrainian].
21. Metodichni rekomendatsiyi shchodo rozroblennya standartiv vyshchoyi osvity [Methodological recommendations for the development of higher education standards] (2017). Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine on 2017, Jul 1, No. 600. *Ministry of Education and Science of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/1648.pdf> [in Ukrainian].
22. Pro zatverdzhennya standartu vyshchoyi osvity za spetsial'nistyu 181 «Kharchovi tekhnolohiyi» dlya (bakalavr's'koho) rivnya vyshchoyi osvity [On the approval of the standard of higher education in specialty 181 «Food technologies» for the (bachelor's) level of higher education] (2021). Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine on 2018, Oct 18, No. 1125. *Ministry of Education and Science of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/11/29/181-Kharch.Tekhn – bakalavr-VO-zatv.Stand.01.11.pdf> [in Ukrainian].
23. *Osvita v nezalezhniy Ukrainini: rozvytok ta konkurentospromozhnist'* [Education in independent Ukraine: development and competitiveness]: Information and analytical publication (2021). Kyiv. *Ministry of Education and Science of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2021/19.08/Inform.zbirnyk-Osv.v.nezalezhniy.Ukrainini/Inform.zbirnyk-Osv.v.nezalezhniy.Ukrainini.17.08-1.pdf> [in Ukrainian].

Sembay N. M. The public policy of personnel training for the food industry.

Today, in the context of the COVID-2019 pandemic and military operations, the main objectives of the policy of personnel training for the food industry include the creation and development of a system of vocational education and training, improvement of training standards and curricula, promotion of scientific research and innovation in the food industry, improvement of the accessibility and quality of training, and maintenance of compliance with the labor market. Training of highly qualified employees in this field is the key to the quality of work of these specialists in the food industry, which in turn will indicate the quality of service. The article aims to examine the institutional framework of public policy of personnel training for the food industry. Based on the analysis and systematization of scientific sources of the concept of public policy of personnel training for the food industry, the author offers the vision of such a policy, interpreting it as a set of measures taken by the state to satisfy the industry's needs for highly qualified specialists with appropriate education and professional training. The main measures taken by the state to create a national system of qualifications outlining the requirements to the qualification of personnel in the food industry are characterized. The experience and main features of the world organizations involved in the training of personnel for the food industry are analyzed. The main tasks of the Ministry of Education and Science of Ukraine in terms of ensuring the implementation of the state policy in education, in particular, in personnel training for the food industry, are substantiated. The regulatory framework on personnel training for the food industry in Ukraine is analyzed.

Keywords: food industry, public policy, personnel training, public regulation, education.

Сембай Наталія Миколаївна – аспірантка кафедри регіонального та місцевого розвитку Національного університету «Львівська політехніка», заступниця директора з виховної роботи Львівський фаховий коледж харчової і переробної промисловості НУХТ (e-mail: nsembay71@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0684-4514>)

Sembay Natalia Mykolayivna – PhD student at the Regional and Local Development Department of Lviv Polytechnic National University, Deputy Director for Discipline at Lviv State College of Food and Processing Industry NUFT.

Надійшло 18.11.2022 р.